

ADATOK.

LÓZS VÁROS ÚRBÉRI SZERZŐDÉSE 1635-BŐL.

Transactio

inter generosum dominum Adamum Viczay tanquam dominum terrestrem ab una, parte vero ab altera inter cives oppidi Loós, autoritate illustrissimi domini Nicolai Eszterházy de Galantha, regni Hungariae palatini, praeside magnifico domino Paulo Eszterházy etc. arbitris vero magnifico domino Ladislao Révai, admodum reverendo domino Stephano Jauriensi, abbate Szekszardiensi et de Hahott, necnon lectore ecclesiae Jauriensis, generoso ac egregio Valentino Récsei, Joanne Vittnyédi et Georgio Angyal anno 1635 die 30. Januarii facta et in certa puncta redacta.

1. Hogy esztendő által, minden héten, aki egész helyes polgár, két napi szolgálattal tartozzék gyalogul az földes urnak, barmával pedig és szekerevel egy napot. Az félhelyes pedig gyalogul egy napot, barmával pedig és szekerevel tartozzék mással egyben fogni, és akivel együé fogott, az is félhelyes levén, ketten tartozzanak egy héten egy napot szolgálni. Takarásnak idején, valaméddig az aratásnak és buzabetakarásnak, úgy mint buzabehordásnak ideje tart, az egészhelyes maga befogván marháját, egész héten szolgáljon; az félhelyes csak felényit, úgymint három napot, ha maga fog be, ha pedig mással, aki félhelyes, azok is ketten egész hetet szolgáljanak. Az zsöllér esztendő által minden héten csak egy napot szolgáljon, de Szent-Iván-naptól Szent-Mihály-napig két-két napot minden héten, mely zsöllért, ha levéllel küldené valahova az földesúr, azon az héten más szolgálatot az földesúr nem veszen, szolgálatja heti számban bevétettetvén.

2. Az szántóföldek ganajozása, azmint annak előtte szokás volt, hogy az heti szerben vétettetett, most is az szerént bevétettessék, és az régi mód szerént viseltessék.

3. Az bécsi szekerezés, az mint ennekelőtte, szintén úgy ennekutánna is viseltessék, egész városul két szekeret adván az földesurnak, és nem többet. Hogyha Ujhelyben kívántatnék pedig szekerezés, afféle elküldettett jobbágy onnéjd hazul, semmit ne szolgáljon; hogyha pedig valamely szekerezésre készerejtett jobbágy az heti számot megszolgált volna arra az hétre, melyben utra küldetik, elmenjen ugyan az utra, de ahelyett az következő héten semmit ne szolgáljon. Ezenkívül minden egyébféle szekerezés az heti szolgálatban számláltassék és tudattassék, az egy malomban való vitel kívül, a szerint továbbá is

megirattatik. Hogyha pedig az földesúr valamely héten az jobbágnak munkát és dolgot nem adna, avagy adhatna, avval annak az héten köteles szolgálatja el ne muljon, hanem más időben és más alkalmatossággal ugyan beszolgálja, azmint az földesurnak kívánsága és parancsolatja helyeztetni fogja az szolgálatok.

4. Az karácson fáját minden helyes polgár az fölül megirt szolgálat módja szerént minden egyéb szolgálat kívül tartozzék bevinni, nem többel, hanem kiki egy szekérrel.

5. Az malomszerben való szolgálat ennek utánna abban maradjon, hogy valamikor az szükség kívánja, az heti szolgálat kívül szerrel tartozzanak az malomban vinni és visszahozni, és az, hogy számba be ne vétetnessék, minthogy nem elegendő fáradság, az napi dolgozásnak elvesztésére.

6. Derék aratáshoz, az mint annak előtte is megtartattatott, az egész város minden cselédestül, ha úgy kívántatnék, egy nap az földesurnak aratni elmenjen, és az földesúr akkor nekik étellel tartozzék.

7. Hogyha az cséplést az pajtában idegenek, avagy az helyben valók föl nem fogadnák, tartozzanak az zsöllérek renddel cséplőni részében egy-egy asztagot az régi szokás szerént.

8. Az szántásban az régi szokás szerént mind őszre, mind tavaszra, minden helyes polgár tartozik egy holdat megszántani, bevetni és beboronálni. Az félhelyesek pedig ketten egybefogván hasonlóképpen tartoznak egy-egy holdat; azt pedig úgy, hogy ahol kívántatik, és az földesúr parancsolja, akár Ivánban, akár pedig más helyen. Ezt pedig úgy értsék, hogyha mikor az heti szekerezésért az lósi határban, és nem másutt, egy nap szántatni akar az földesúr, azmint az szekerezésre befognak, azszerént egy nap tartozzanak szántani, minden egészhelyes egy nap, ha maga fog be, ha pedig ketten, két nap tartoznak; az félhelyes felényivel tartozik, mely ebbeli szántásra való tekintetből földesurok is nem veszen kilenczedet az jobbágságon, hanem csak az dézmát az régi szokás szerént, azt is krajczárossan.

9. Az szolgálatban pedig az ország törvénye szerént oly rend tartassék, hogy mindjárt napfölkeletkor fogjon be, és déltájban egy óráig etetvén, viszontag napnyugotig dolgozzon. Ugyanezent tartsák meg, az gyalog munkások is az gyalogszer járásban.

10. Az szőlőktül az régi szokás szerént az hegyvám és pénzen vett tized megadattassék.

11. Az szőlőhegyből ebédre és vacsorára való gyümölcsöt az hit szerént való hegymester illendő és képe szerént, az régi szokás szerént maga vigyen be az földesurnak. Hogyha pedig az földesurnak szolgálja, avagy akárki más bemenvén valamely szőlőben, kárt tenne, mindjárt megfogattassék, és a földesúr kezében bevitetnessék, kit az földesúr érdeme szerént tartozzék mindjárt megbüntetni; holott pedig vele nem birna az hegymester, avagy az szőlőnek gazdája, panaszolja be az földesurnak, és az tartozzék elővenni és megbüntetni.

12. Az borfoglalás az földesúr akaratjából az régi szokás szerént legyen, és azmint valójában jár, az szerént fizesse meg az árát az földesúr azon bornak árából, ha másnonnan mindjárt szerét nem tehetné, observálván azt, hogy mihelyest az bor elkél, ottan az bor ára meg-

adattassék. Ha az bor árában pedig még az földesúr ide hátra adóssa maradt volna, számot vetvén vele, tartozzék megadni az földesúr az hátra maraet adósságot. Hasonlóképen, ha kinek az bucsuzás alatt törvény nélkül valamijét elvette volna az földesúr, és az valóságosan viceispán, szolgabíró és esküdt uramék előtt megpróbáltatnék, comperta rei veritate visszaadattassék.

13. Ha mi borok az elfoglalás után az jobbágyságnál megmaradnak, és valamely idegen ember azokra reá árulna, szüksége lévén az földesúrnak azokra is, tartozzék az polgár inkább az földesúrnak pénziért adni, hogysen mint az idegennek; nagyobb jussa levén reá, hogy az alkvás szerént az ára meglegyen az bornak, avagy mindjárt megadattatván, avagy az polgárral való végezés szerént, midőn legyen meg az bornak az ára.

14. Az borárulás csak az szerént marad, azmint ennek előtte volt, úgymint: Szent-Mihály-naptul fogvást nagykarácson-napig, kivévén az vasárnapokat. Az koresomapénz is az elsőbbeni szokás szerént maradjon.

15. Az jobbágyságnak adaja az szerént legyen, azmint ennek előtte volt. Egész helytül 3 tikot, 2 kappant, 4 kenyeret, 5 tikmonyat és 2 réczét adjon. Az félhelyes félannyt, az zsellér semmit ne adjon.

16. Ha valaki meghal az jobbágyság közül, az előbbeni szokás szerént való hagyománynak érdeme tartassék meg, úgy mint az 400 bécs.

17. Mivelhogy úgy találtatik, hogy azmely rét neheztelésben vétettetett, fenékföld, és az aratás után való kaszálásra nézve semmi károkra nem következik az városiaknak az fűelés, minthogy az vidékiek is nem neheztelik az pünkösdig való fűelést. Azért az fűelés úgy engedtetik meg az földesúrnak, hogy az házi szolgák lovait ott ne fűeltesse, hanem csak az magáét és az hozzá tartozó szolgák lovait.¹⁾

18. Az földesúrnak házi és egyéb tulajdon szolgái, ha az városban az jobbágysághoz beszállanak is szállásra, de az jobbágyság se szénát, se abrakot, se ételt neki ne adjon. Hanem ha idegen vendég érkeznek az földesúrhoz, és be nem férnének az kastélyban és az istállókban, akkor szállással és szénával tartozzanak afféléknek az jobbágyok mentül mértékletesebben lehet. Több szükségeket azok is az kastélyból várják.

Ultimum. Midőn az földesúr avagy házasodik, avagy atyafiát házasejtja, avagy körösztlőt tart, mindenféle éléssel, arra illendőre és zabbal is tartozzék az jobbágyság de nem pénzzel.

Pro conclusione, confirmatione et totius transactionis ratihabitione legyen, hogy ha ki az két fél közül in communi et in particulari seorsim et singillatim az városiak közül az megirt punctumok szerént szolgálatát nem helyeztetné, az földesúrnak jussát be nem adná tehát azon minden okvetetlen az földesúr 12 forintot vehessen, toties quoties az ellen cselekedvén. In communi pedig ha az város közönségesen vétene ugyanazon felül megirt dolgokban az földesúr ellen, tartóztatásban vévén szolgálatját és vakmerőségre dolgát, az földesúr ugyanazon megirt 12

¹⁾ Idegen kézzel betoldva.

